

"Cli"

Strandvejen 136, matr. nr. 21 b, Snekkersten

EJENDOMMENS EJERE:

-1867	Ole Nielsen
1867-1898	Børge Olsen (søn)
1898-1918	Johanne Elisabeth Olsen f. Børgesen (enke)
1918-1925	Chr. Gerner Olsen og Marie Olsen (børn)
1925-1937	sognefoged Christian Gerner Olsen
1937-1960	læge Svend Holm
1960-1961	Lisbeth Thomsen f. Holm, Jens Holm og Kristen Holm (børn)
1961-1977	læge Jens Holm, stud.theol. Kristen Holm
1977-1985	Jens Holm
1985-1985	Ebba Rosengaard
1985-	Poul-Erik Milsø Larsen

Christian William Gerner Olsen (1867-1942) var fisker, men engagerede sig desuden dybt i mange lokale forhold. Således var han medlem af Tikøb Sogneråd i perioden 1907-13, af Tikøb Kommunes Sundhedskommision 1915-21, af Snekkersten Havnebestyrelse fra 1902 samt sognefoged for Tikøb Sogns sydøstre distrikt i perioden 1920-40. I perioden 1911-19 var Olsen desuden distriktskommisær under Kystpolitiet. Gerner Olsen ejede både nr 136 og 138, men boede i 138. Villa Cli var således udlejet, bl.a. i mange år til Gurli og Niels Berth.

(Foto 1935)

Svend Holm (f. 1895), der ejede både Strandvejen 136 og 138, blev læge i 1922 og virkede derpå på en række københavnske hospitaler. Allerede i 1923 fik han praksis i Hellerup og året efter i Rødovre. Svend Holm var gift med Olga Marie f. Volf (f. 1892).

I besættelsens to sidste år havde læge Jørgen Gersfelt lejet sig ind i dette hus, som han brugte som bolig og lægepraksis, indtil han måtte flygte til Sverige.

Huset som det tog sig ud fra Strandvejsiden i maj 2001.

Jørgen Gersfelt

Jørgen Johan Gersfelt (1912-85) var søn af chauffør Jacob Julius Petersen og Hansine f. Hansen og hed oprindeligt Jørgen Johan Petersen. Han tog i 1938 navneforandring til Gersfelt - samme år som han blev gift med Ellen Margrethe Havnø (f. 1909).

Jørgen Gersfelt blev student i 1930 og medicinsk kandidat i 1938. Herefter kom han på turmus til bl.a. Kommunehospitalet, Finseninstituttet; Rigshospitalet, Øresundshospitalet og Diakonissestiftelsen, inden han i november 1942 nedsatte sig i Snekkersten som praktiserende læge.

Familien lejede sig ind i ejendommen "Cli" på Strandvejen 136 i Snekkersten. Allerede i det følgende efterår blev han involveret i de første illegale sejlads. Tingene tog fart, da de mange jødiske flygtninge begyndte at strømme til Snekkersten og omegn. Gersfelt blev tilkaldt for at bedøve de jødiske småbørn, der skulle transporteres over Sundet. Derved hindrede man, at de med deres gråd henvendte Gestapos opmærksomhed, når de om natten blev ført ombord i en båd.

Gersfelt beskriver selv i sin bog, der udkom efter besættelsen, hvorledes han i starten var meget betænkelig ved denne fremgangsmåde, men at han kunne se tilbage på at have givet i hundredevis af den slags bedøvelser, uden at det efterfølgende gav problemer for børnene.

Jørgen Gersfelt deltog kun sjældent i selve sejladserne. Hans opgave var mere på land at sørge for transport og indkvartering af de mange flygtninge. Hans tilladelse til at føre motorkøretøj var en stor hjælp i denne situation. Og selvom der var adskillige truende situationer, lykkedes det i lang tid for Gersfelt at vikle sig uden om det tyske politis fangarme.

De skibe, der blev anvendt, var især H.C. Thomsens "Margrethe", skibshandler H. E. Jensens "Stella" og fiskeskipper Johannes Niensens "Carl" af Espergærde. Et omfattende samarbejde med politiet var også for Gersfelt en vigtig del af hele sikkerheden. Især efter tiden med de jødiske flygtninge, blev der større og større behov for at tjekke de personer, der ønskede at komme til Sve-

Jørgen Gersfelt fotografet udenfor Villa "Cli" kort efter befrielsen. Han er iført den danske brigades uniform.

rige. De blev derfor holdt under observation, indtil man med sikkerhed havde fastslået deres identitet og baggrund.

Gestapo fik imidlertid større og større kendskab til organisationen og arresterede flere og flere fra inderkredsen. Og natten til den 3. maj 1944 kom kroeger H. C. Thomsen og advarede bl.a. Gersfelt om, at tyskerne forberedte omfattende arrestationer i Snekkersten. Ellen og Jørgen Gersfelt flyttede derfor ind i nabohuset, der på det tidspunkt stod tomt og afventede dér begivenhedernes gang. Og ganske rigtigt næste morgen forsøgte Gestapo at anholde Gersfelt - men uden held.

Gersfelt havde på dette tidspunkt hjulpet omkring 1.100 mennesker over Øresund, men måtte nu indse, at han selv måtte flygte samme vej. Det skete fra Kastrup den 10. maj.

I Sverige arbejdede Gersfelt dernæst som flygtningelæge frem til befrielsen i maj 1945. Efter hjemkomsten fortsatte Gersfelt sit arbejde som praktiserende læge i Snekkersten. Kort efter overtog han villa "Bøgeholmen" på Strandvejen 132, hvor han boede med sin familie og havde praksis frem til 1953. Han flyttede derpå til villa "Nøddebo", Borupgaardsvej 3. Senere boede han på Grønnegangen indtil han i 1970 lukkede sin praksis. Han fortsatte dog med enkelte patienter i endnu nogle år.

Herfra stammer familien Johannessen

Strandvejen 142-144, matr. nr. 19, Snekkersten

EJENDOMMENS FÆSTERE:

-1804	Mikkel Michelsen
1804-1812	Johannes Michelsen (søn)
1812-1841	Niels Johannessen (søn)
1841-1860	Dorthe Michelsdatter (enke)

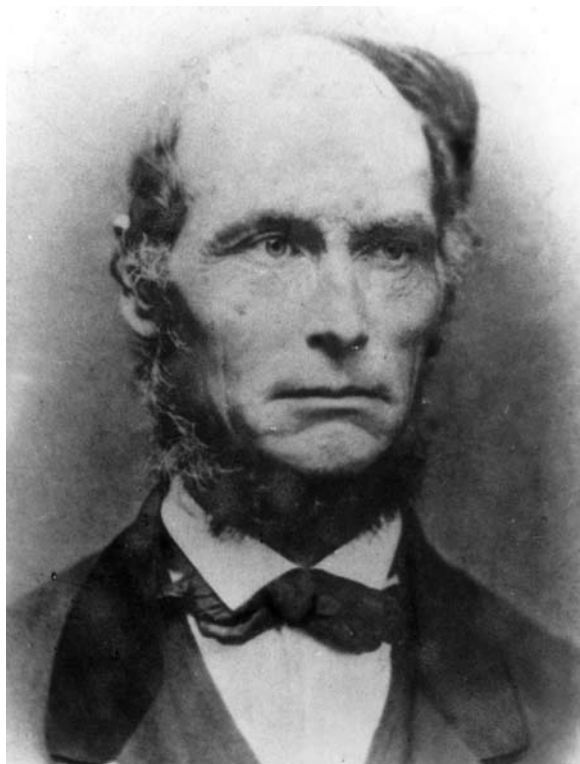
EJENDOMMENS FÆSTERE:

1860-1861	Dorthe Michelsdatter
1861-1893	Johannes Nielsen (søn)
1893-1954	Anders Sophus Johannessen (søn)
1954-1964	Karen Marie Olsen f. Johannessen og Svend Aage Johannessen (børn)
1964-1979	Karen Marie Olsen, Bent V. Johannessen
1979-1981	Bent V. Johannessen, Niels-Erik Olsen, Alice-Merete Andersen, Anna-Marie Ekstrand
1981-2006	Bent V. Johannessen, Alice-Merete Andersen
2006-	Else M. Johannessen, Alice-Merete Andersen

Michel Michelsen (1717-89) var søn af Michel Gundersen fra "Skellebækhuset" - den Michel, som var stamfader til en lang række slægter i Snekkersten. En af Michels efterkommere blev således stamfader til den meget store slægt i Snekkersten, der hedder Johannessen.

Michel Michelsen døde allerede i 1789 og hans hustru Anna Pedersdatter i 1794. Alligevel er fæstet uvist af hvilken grund først i 1804 overgået til sønnen Johannes Michelsen. Dennes søn og svigerdatter fæster huset frem til, det overgår til selveje i 1860.

Det var deres søn, Johannes Nielsen, der dannede det patronymikon (Johannes + søn), der gav navnet til familien Johannessen. Han var gift med Marie Pedersdatter og sammen fik de følgende børn: Niels Christian Johannessen (1853-1914), Svend Johannessen (1855-1943). Ane Kirstine Johannessen

Johannessen-familiens stamfader, Johannes Nielsen (1827-1900), der var gift med Marie Pedersdatter (1828-1909).

(1857-66), Johan Martin Johannessen (f. 1860), Niels Peter Johannessen (f. 1862), Peter Theodor Johannessen (1864-1930), Julius Sophus Johannessen (1866-1949), Anton Oskar Johannessen (1868-1958) og Anders Sophus Johannessen (1870-1953).

Da flere af disse stiftede familie i Snekkerstenområdet, vil adskillige nuværende familier kunne finde deres stamfader iblandt ovennævnte. Det var således den yngste af sønnerne, der overtog føde-

Fisker Anders Sophus Johannessen (1878-1953) og hustru Anna f. Jensen (1873-1945). Drengen til højre er Svend Aage Johannessen (1900-87) og pigene i midten Karen Marie Johannessen (1902-78).

hjemmet i 1893 - og ejendommen er stadig i familiens eje.

I følge BBR er den ældste del af ejendommen, nr 142, fra 1800. På kortet fra 1810 ligger huset imidlertid lidt anderledes, så antagelig er det nuværende hus lidt yngre. M.h.t. den anden del, nr. 144, nævner BBR, at huset er fra 1864.

Den nuværende ejer, Else Johannessen f. Petersen (f. 1929) er enke efter bager Bent Verner Johannessen (1933-2006), der var sønnesøn af Anders Sophus Johannessen.

Foto af Strandvejen 144 fra 1955.

Dette billede, malt af den lokale barbermester Einar Ploug i 1960, viser ikke blot ejendommen, men også fiskernes arbejdsplads på stranden ud for huset. (Maleri i privateje).

Strandvejen 142, foto maj 2001.

Strandvejen 144 og 142, foto oktober 2008.

"Peters Minde"

Strandvejen 166, matr. nr. 11 a, Snekkersten

EJENDOMMENS FÆSTERE:

-1765	Bent Poulsen
1765-1812	Peder Bendsen (senere enken)
1812-1837	Svend Pedersen
1837-1860	Svend Christensen

EJENDOMMENS EJERE:

-1860	Statskassen
1860-1864	Svend Christensen
1864-1888	Peter Andersen
1888-1889	Jacobine Christine Andersen (enke)
1889-1894	Lars Peder Larsen (ny mand)
1894-1964	Johannes Martin Andersen (søn af Peder A.)
1964-1995	fisker Anders Peder Andersen (søn)
1995-1995	John Andersen og Lianne Hattel
1995-2001	Ida og Flemming Mønsted
2001-	Grethe Helmersen

Huset skal i følge BBR være opført i 1864. Af kortene fra hhv. 1793 og 1810 ses, at der på grunden dengang lå et hus lidt længere ud mod Strandvejen.

Som det også fremgår af listen over fæstere, har ejendommen eksisteret i al fald fra midt i 1700-tallet. I perioden frem til 1864 ses dog ikke umiddelbart familietilhørsforhold mellem fæsterne. I perioden 1864 til 1995 var det imidlertid samme familie, der ejede stedet.

Huset skal være opført af fisker Peter Andersen, hvis enke antagelig har navngivet det "Peters Minde" - til minde om sin afdøde mand, der som nævnt druknede i 1888.

Huset er her fotograferet omkring år 1900. Personerne ved havelågen er antagelig landliggere, som har lejet sig ind for sommeren. Det var for næsten alle fiskerfamilier en nødvendighed for at få økonomien til at hænge sammen i det usikre fiskerierhverv.

*"Peters Minde"
fotograferet i
1950'erne.*

Fisker Johannes Andersen (1872-1964) var gift med Ulrikka Christine f. Andersen (1872-1942). Hun ses til højre med de to børn, Ingeborg og Anders.

Anders Andersen (1908-95) var gift med Inger f. Nielsen (1910-1968). Anders Andersen ernærede sig som fisker og var bl.a. aktiv i det sidste bundgarnsselskab frem til 1969. Han var kasserer for Snekkersten Havn i mange år. I perioder uden fiskeri var han bl.a. beskæftiget på Helsingør Værft.

"Peters Minde" set fra "bagsiden" omkring 1970.

Navnet er nu pillet ned af facaden, foto maj 2001.

Adelsslægterne i Villa Egevangenget

Da Villa Egevangenget blev bygget i 1890, var bygherrerne hhv. greve Harald Sophus Holck (1848-1919) og hans svigerinde baronesse Olga Fanny Schaffelitzky de Muckadell (1859-1950). Harald Holck var således gift med Olgas søster, baronesse Harriet Charlotte Schaffelitzky de Muckadell.

Harald Holck var søn af kammerherre og overauditør Harald Ludvig Holck og hustru Sophie Lerche. I 1873 overtog han herregården "Skeinge", der ligger lidt udenfor Osby i Gønge Herred i det nordlige Skåne. Denne gård beholdt han frem til 1907 - og "Egevangenget" var således parrets danske base i en periode.

Svigerinden blev imidlertid hurtigt eneejer af Egevangenget og solgte først i 1908. Hun blev senere stiftsdame på Vallø Slot - og forblev således ugift.

Harriet Schaffelitzky de Muckadell - g.m. Harald Holck. T.v. slægten Schaffelitzky de Muckadells våben.

I 1908 overtog Magda og Adam Moltke Egevangenget. Adam Moltke var søn af geheimestatsminister Carl Moltke, der var regeringsleder i årene op til 1848. Han regnes som en af de væsentligste mænd bag forhandlingerne om grundloven af 1849. Sønnen Adam var født på faderens gods Nütschau i Holsten og fik en militær karriere. Han blev således i 1857 major ved det 12. Ulan-regiment. Det var et regiment tilhørende Kongen af begge Sicilier (et kongedømme i det sydlige Italien) - et regiment, der dog på det tidspunkt var i østrigsk tjeneste. Et Ulan-regiment er et let kavalleriregiment bevæbnet med lanser. Med dette regiment deltog han i slaget ved Solferino i 1859. Krigen var et

Greve Adam Henrik Moltke (1828-1913) var gift tre gange - senest med Sophie Magdalene komtesse Raben-Levetzau (1846-1920) - kaldet Magda. Hun var datter af greve Josias Raben-Levetzau til grevskabet Christiansholm.

led i den italienske frihedskrig, og slaget ved Solferino var af en sådan størrelse og voldsomhed, at det efterfølgende førte til både dannelsen af Røde Kors og vedtagelsen af Geneve-konventionen.

I 1867 fik han rang af dansk major og i 1873 blev han kammerherre. Adam Moltke blev første gang gift i Venedig i 1860 med grevinde Olga Capizucchi di Cassini (1838-1866), anden gang i 1867 i Radkersburg med søsteren grevinde Emma Capizucchi di Cassini (1836-1870) og tredje gang i København i 1876 med komtesse Sophie Magdalene Raben-Levetzau (1886-1920).

Det var Magda og Adams eneste søn, greve Frederik Josias Valdemar Otto Moltke (1877-1939), der efter forældrenes død overtog Egevangenget og solgte det videre året efter.

Greve Frederik Moltke og slægten Moltkes våben.

Erling Kiær og hans legendariske Øresundsroute

Erling Kiærs fader, August Christian Mohr Kiær, havde været forpagter af en herregård på Fyn, da han i 1924 købte Villa "Egevangen" i Snekkersten. August Kiær var ganske velsitueret, og da han og hustruen, Emily f. Andrew døde, efterlod de en ganske pæn sum penge til parrets to sønner.

Erling Kiær var en eventyrlysten ung mand, der allerede da havde været i Argentina og levet som landmand sammen med sin broder. Han havde allerede før haft en karriere indenfor gardehusarregimentet, hvor han var avanceret til løjtnant. Hjemkommen fra udlandet og med en kommende hustru i skikkelse af Ingrid Vejby Rasmussen (1907-95) - kaldet Kiss - var det planen at etablere sig som landmand i Jylland.

Imidlertid var Ingrid Rasmussens fader en ganske bestemt herre. Det var grosserer Georg Rasmussen, der havde etableret firmaet "Lund og Rasmussen" i Helsingør. Han mente ikke, at hans datter skulle være landmandskone, og gennemførte, at svigersønnen fik en virksomhed i Helsingør som bogbindermester. Virksomheden interesserede imidlertid ikke rigtig Kiær. Man han passede den alligevel sammen med sin førstemand, Børgesen, som var helt uundværlig især under besættelsen, hvor Kiærs illegale arbejde beslaglagde det meste af hans tid.

På denne baggrund skal man se Kiærs store indsats med at sejle jøder og andre flygtninge over Sundet. Hans illegale sejlroute mellem Danmark og Sve-

rige blev besættelsestidens største med ikke mindre end 1.400 passagerer på 8 måneder.

Egentlig havde Kiær intet kendskab til sejlads. Faktisk brød han sig slet ikke om at sejle, da han meget let blev søsyg. Imidlertid førte arbejdet med at skaffe jøder på flugt en plads i bådene til, at den gruppe han samarbejdede med, skaffede penge til at købe en lille motorbåd. Da ingen andre kunne undværes i land endte det med, at Kiær måtte påtage sig dette hverv.

Det gik da også godt - indtil båden gik på grund og ikke kunne reddes. Men nu var sejladsen i gang, og der blev straks anskaffet en ny og større. Kiær turde nu ikke længere blive i Danmark, men boede i Sverige og fik via politiet så at vide, ved hvilken badebro han skulle samle passagerer op. I starten var det mest jøder, men senere var det sabotører, udenlandske flyvere og andre, der søgte tilflugt i Sverige. Men også den modsatte vej førtes passagerer til Danmark - som oftest danskere, der skulle arbejde for modstandsbevægelsen.

I den første tid foregik turene mere eller mindre åbenlyst, men efterhånden som tyskerne strammede grebet og indførte flere razziaer og indsatte hurtigere både på Sundet, så måtte der sejles om natten og med hurtigere både. Det lykkedes at skaffe en meget hurtig båd, som Kiær fik via Frihedsrådet, der nu havde lagt mærke til hans indsats.

I januar 1944 strammedes nettet om Kiær imidlertid, og Kiærs hustru og to små børn måtte flygte midt om natten - godt hjulpet af lægen Halldor Finsen i Espergærde. De blev senere sejlet over af Kiær selv. I det hele taget kunne Kiærs sejladser ikke være foregået uden et omfattende arbejde på land. Bag organisationen stod den såkaldte "Helsingør Syklub", hvis

Erling Kiær (1903-80), hvis dæknavn var "Pim"

Erling Kiærs anden motorbåd, kaldet Ö 2, fotograferet efter befrielsen.

opgave var at organisere flugten for så mange som muligt.

"Syklubbens" oprindelige medlemmer var foruden bogbindermester Erling Kiær, kriminalassistent Thormod Larsen, revisor Ove Bruhn og redaktør Børge Rønne. Men snart voksede organisationen med adskillige folk - det var nødvendigt for at skaffe indkvartering, transport, lægehjælp o.s.v. i land. Blandt de nye medlemmer af "Syklubben" kan nævnes kriminalassistent Aksel Petersen, politikommissær Jørgen Sandholt, ambassadør Bernhardt Olsen og kriminalkommissær Einar Andersen. Da det gik højest, havde "Syklubben" 122 medlemmer! Også på den svenske side var der mange hjælpere, hvilket især var nødvendigt i de perioder, hvor svenskerne officielt ikke tog imod flygtninge.

Især det danske politi spillede en væsentlig rolle i organisationen for Kiær. Det var gennem politifolkene på færgerne, at Kiær modtog sine instrukser, og det var politifolkene, der holdt vagt ved de badebroer, som Kiær anløb.

Men som nævnt var det nær gået galt i januar 1944, da tyskerne opdagede en transport fra Julebæk. Ved denne lejlighed blev Thormod Larsen ramt af to skud, og en af Kiærs passagerer blev også ramt. Begge overlevede dog efter et langt sygeleje.

Episoden indebar, at Bruhn og Rønne måtte hhv. flygte til Sverige og gå under jorden. Men organisationen overlevede, og Kiær kunne sejle videre.

Erling Kiærs båd "Lurifax" eller "Ö 3" står nu på et museum i Washington til minde om redningen af de danske jøder.

I starten af maj 1944 blev Kiær-ruten under et møde i Stockholm udpeget til Frihedsrådets officielle rute i det nordlige Øresund. Imidlertid gik det galt kort tid efter. Den 12. maj blev Kiær omringet under en rutinesejlads - måske som følge af stikkervirksomhed.

Kiær blev først fængslet på "Wisborg" i Helsingør, hvor han i en måned daglig blev afhørt under tortur af det tyske politi. Herefter blev han sendt til Horserød, men her ville man alligevel ikke have ham, og han blev efterfølgende sendt til Vestre Fængsel i København. Her henrettede det tyske politi dagligt fanger, men generalstrejken i sommeren 1944 satte en foreløbig stopper for denne virksomhed. I stedet blev Kiær overflyttet til Frøslev-lejren i Sønderjylland, men desværre kun for at blive sendt videre til koncentrationslejren Neuengamme ved Hamborg.

Det værste ventede imidlertid endnu. Kort efter blev han overflyttet til Porta i Westfalen, hvor han blev sat til straffearbejde i en mine. Det var et meget hårdt og usundt arbejde, som mange bukkede under af. Men Erling Kiær klarede sig igennem, indtil han en dag atter blev ført tilbage til Neuengamme. Her var forholdene bedre, bl.a. fik fangerne her danske Røde Kors pakker - og den tyske organisation var nu ved at gå i opløsning. Englænderne nærmede sig, men inden da var lejrens danskere og nordmænd blevet hentet af "De hvide Busser" og ført til Sverige.

Under befrielsen havde svigerfaderen Georg Rasmussen "overtaget" "Egevænget" som en slags vederlag for at have underholdt hustruen og børnene med penge, medens de var i landflygtighed i Sverige. Til Kiærs store ærgrelse ville Rasmussen ikke af med ejendommen igen, men beholdt den til sin død. Ingrid og Erling Kiær boede dog i huset frem til Rasmussens død, byggede dernæst hus på Tjørnevej og boede der resten af deres tid.

Opholdet i KZ-lejrene havde midlertid taget hårdt på Kiær, der efter krigen blev erklæret 100% invalid. Han fik pension og hædersgave fra Frihedsfonden, og han blev fejret i bl.a. Israel, hvor et træ bærer hans navn. Desuden viste den svenske regering sin taknemmelighed ved efter krigen at udnævne Kiær til svensk vicekonsul. Men Kiær blev aldrig den samme mand igen, kun "Syklubbens" fortsatte støtte opmuntrede ham i de følgende år.